

ขนาดและรูปร่างที่เหมาะสมของแปลงทดลองข้าวไร่ภาคเหนือ

ก. ปลุกบนพื้นที่ราบ

OPTIMUM PLOT SIZE AND SHAPE OF UPLAND RICE IN NORTHERN REGION

A. FLAT AND UPLAND CONDITION

จันทนา สรสิริ

วรรณภา แก้วมงคล

นงเยาว์ อนุยะวงศ์

สง่า ดวงรัตน์

พัชนี กำเหนิดรัตน์

ประวิทย์ เคียงผล

เจริญศักดิ์ เขตเกษม¹

ฝ่ายวิเคราะห์ทางสถิติ

กองแผนงานและวิชาการ

บทคัดย่อ

ในปี 2526 ได้ทำการวิจัยหาขนาดและรูปร่างที่เหมาะสมของแปลงทดลองข้าวไร่ภาคเหนือที่ปลูกบนสภาพพื้นที่ราบที่ฐานแสงเพียงพอ จังหวัดน่าน และสรุปผลได้ว่าแปลงทดลองควรมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวไม่น้อยกว่า 10 ตารางเมตร รูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าค่อนข้างยาว เพื่อเป็นการยืนยันผลที่ได้สรุปไว้ จึงได้ทำการวิจัยซ้ำอีกครั้งหนึ่งในปี 2527 ที่ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ จังหวัดแพร่ โดยการปลูกข้าวพันธุ์ชิวแม่จัน ในสภาพพื้นที่ราบเป็นผืนใหญ่ติดต่อกัน ขนาด 30x60 เมตร โดยวิธีหยอดหลุมระยะ 30x30 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยและป้องกันกำจัดศัตรูข้าวโดยสม่ำเสมอทั่วทั้งแปลง (ปลูกแบบ Uniformity trial) เก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นหน่วยย่อย (basic unit) ติดต่อกันโดยเว้นแถวริมรอบอย่างน้อย 2 แถว แต่ละหน่วยย่อยมีขนาด 0.72 ตารางเมตร (0.3x2.4 ตารางเมตร หรือ 1 แถว ๆ ละ 8 กอ) รวมเก็บเกี่ยวทั้งหมด 96x24 หรือ 2,304 หน่วยย่อย นำผลผลิตของแต่ละหน่วยย่อยที่ความชื้น 14 % ไปคำนวณหาค่าความแปรปรวนของแปลงขนาดต่าง ๆ และหาขนาดของแปลงเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมจากสมการ $Y = aX^b$ โดยวิธี Least Square ซึ่งผลของการวิจัยในปีนี้ ยืนยันผลการวิจัยที่ได้สรุปไว้ในปี 2526 กล่าวคือแปลงทดลองข้าวไร่ที่ปลูกบนสภาพพื้นที่ราบ ควรมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวไม่น้อยกว่า 10 ตารางเมตร รูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าค่อนข้างยาว เช่น เก็บ 4 แถว ๆ ละ 28 หลุม (1.2x8.4 = 10.08 ตารางเมตร)

¹ ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ สถาบันวิจัยข้าว